

**Bank Spółdzielczy
w Pułtusku**

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału
Banku Spółdzielczego w Pułtusku
według stanu na 31 grudnia 2018 roku**

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Banku Spółdzielczego w Pułtusku

Bank Spółdzielczy w Pułtusku z siedzibą: 06-100 Pułtusk, ul. Kościuszki 1, zwany dalej „Bankiem”, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000110091.

Bank Spółdzielczy jest zrzeszony z SGB – BANKIEM S.A.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 4%;
- 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 35%;
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 60% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;

- 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Ryzyko koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w obsłudze których posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
- 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 300% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko EKZH

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym niż 2% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 65% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza poziomów:
 - a) 40% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw wg Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
 - b) 50% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw wg Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:

- a) 80% w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 75% w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej,
 - c) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do rolników i osób prywatnych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych i rolniczych oraz stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 25 lat,
- 3) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
- a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Ryzyko DEK

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym niż 3% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 5% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 5 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl) nie przekracza:
 - a) 50% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw wg Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego,
 - b) 65% w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw wg Obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;

- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Ryzyko operacyjne w Banku rozumiane jest jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych; definicja ta obejmuje ryzyko prawne, natomiast nie uwzględnia ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego.

Ryzyko operacyjne obejmuje swoim zasięgiem:

- 1) ryzyko technologiczne i techniczne – ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych,
- 2) ryzyko outsourcingu – ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników,
- 3) ryzyka nadużyć i defraudacji – ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie,
- 4) ryzyko prania pieniędzy – ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzonego przez Klientów Banku, jego pośredników lub pracowników,
- 5) ryzyko bezpieczeństwa – ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji,
- 6) ryzyko utrzymania ciągłości działania – ryzyko braku możliwości prowadzenia przez Bank działalności lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych związanych z klęskami żywiołowymi,
- 7) ryzyko prawne – ryzyko poniesienia strat w skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich stabilności oraz zgodności z przepisami prawa,
- 8) ryzyko produktu – ryzyko związane ze sprzedażą produktów i ewentualnymi skargami ze strony Klientów Banku,

- 9) ryzyko modeli – potencjalna strata jaką może ponieść Bank w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu modeli.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje:

- 1) wszystkie obszary działalności Banku, w tym również zlecenie czynności na zewnątrz;
- 2) identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka operacyjnego z wykorzystaniem narzędzia samooceny ryzyka operacyjnego w realizowanych procesach,
- 3) monitorowanie i kontrolowanie poziomu ryzyka operacyjnego poprzez system raportowania zdarzeń i strat operacyjnych, monitorowanie stopnia realizacji KRI, w tym wartości progowych w zakresie strat dotyczących rodzajów zdarzeń ryzyka operacyjnego, przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 4) akceptowanie poziomu ryzyka bądź w uzasadnionych przypadkach podejmowanie działań ograniczających ryzyko.

W systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą wszyscy pracownicy Banku, ponieważ dotyczy on wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Zarząd Banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym utrzymywanie poziomu tego ryzyka w granicach wyznaczonej tolerancji/apetytu.

Odpowiedzialność za obszar zarządzania ryzykiem operacyjnym przypisana jest Prezesowi Zarządu.

Bank gromadzi informacje o wszystkich stratach niezależnie od wartości.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania;
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;

- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
- 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
- 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności (w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności).

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż 25% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz 15% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;

- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 1,5% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne dotyczące ryzyka kapitałowego zostały określone w obowiązującej w Banku strategii dotyczącej zarządzania i planowania kapitałowego.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest zorganizowany na dwóch niezależnych poziomach:

- 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych;
 - b) działalność komórki do spraw zgodności.

Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.

Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach pierwszego poziomu funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- a) Zespół finansowo- księgowy i sprawozdawczości,
- b) Oddziały/stanowisko obsługi kredytów,
- c) Oddziały/stanowisko obsługi rachunków,
- d) Zespół kredytów,
- e) Zespół rachunków bankowych,
- f) Zespół ds. kadr i administracji,
- g) Zespół kasowo - skarbcowy,
- h) Punkty kasowe,
- i) Oddziały/stanowisko kasowe.

W ramach poziomu drugiego funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:

- a) Zespół zarządzania ryzykami, analiz ekonomicznych i obsługi informatycznej,
- b) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
- c) Stanowisko ds. monitoringu, restrukturyzacji i windykacji.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków, przy czym nadzór nad drugim poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

Ryzyko kredytowe

Bank definiuje ryzyko kredytowe jako ryzyko związane z brakiem zwrotu należności lub zagrożeniem braku zwrotu należności.

Ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z następujących rodzajów aktywów: udzielonych kredytów lub zobowiązań pozabilansowych.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w dwóch aspektach:

- 1) ryzyka pojedynczej transakcji;
- 2) ryzyka portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od kwoty ekspozycji kredytowej i prawdopodobieństwa braku jej spłaty.

Ryzyko portfela kredytowego zależne jest od:

- 1) ryzyka pojedynczych kredytów i powiązań między pojedynczymi kredytobiorcami - im mniejsza jest ta wzajemna zależność, tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych kredytów przez kredytobiorców;
- 2) ryzyka zaangażowania w tę samą branżę gospodarki lub wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami;
- 3) ryzyka zaangażowania w ten sam region geograficzny;
- 4) ryzyka zaangażowania zabezpieczonego tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonego przez tego samego dostawcę zabezpieczenia;
- 5) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe.

Na proces zarządzania ryzykiem pojedynczej transakcji składa się:

- 1) w ramach operacyjnego zarządzania ryzykiem:
 - a) pozyskanie klienta i zgromadzenie dokumentacji do wniosku kredytowego,
 - b) podjęcie decyzji kredytowej, zawarcie umowy i uruchomienie kredytu;
- 2) w ramach identyfikacji ryzyka w związku z udzieleniem kredytu:
 - a) ocena zdolności kredytowej i jakości zaproponowanego zabezpieczenia,
 - b) wydanie propozycji podjęcia decyzji kredytowej;
- 3) w ramach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego:
 - a) badanie terminowości spłat zaangażowań klientów wobec Banku,
 - b) ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i ewentualne stwierdzenie zagrożeń terminowej obsługi kredytu wraz z odsetkami,
 - c) wycena ekspozycji kredytowej, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.
- 4) poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka,
- 5) badanie przestrzegania limitów jednostkowych na ekspozycje kredytowe;
- 6) ocena adekwatności przyjętych zabezpieczeń.

W ramach funkcjonowania mechanizmów kontrolnych Bank stosuje:

- 1) standardy kredytowe przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych;
- 2) jednostkowe limity zaangażowań ograniczające wysokość kredytu;
- 3) odpowiedni podział zadań i kompetencji w procesach identyfikacji, pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego oraz w podejmowaniu decyzji kredytowych.

Na proces zarządzania ryzykiem portfela kredytowego składa się:

- 1) ustalenie pożądanej struktury portfela kredytowego;
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu dywersyfikacji ryzyka kredytowego;
- 3) wprowadzanie mechanizmów ograniczających ryzyko kredytowe w tych obszarach, w których posiadanie przez Bank nadmiernych koncentracji (podmiotowych, branżowych, geograficznych) wynika ze specyfiki prowadzonej działalności;
- 4) identyfikacja i pomiar ryzyka poprzez:
 - a) ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,

- b) ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - c) ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - d) ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - e) monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - f) analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - g) analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - h) ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - i) przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- 5) monitorowanie i kontrolę stopnia wykorzystania wprowadzonych limitów;
 - 6) monitorowanie skuteczności działań windykacyjnych oraz restrukturyzacyjnych;
 - 7) ustalenie adekwatnego do potrzeb systemu informacji zarządczej;
 - 8) stosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych poprzez:
 - a) opracowanie i przyjęcie do stosowania procedur służących zarządzaniu ryzykiem wynikającym z określonych portfeli kredytowych, w tym dotyczących:
 - zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 - zarządzania ryzykiem ekspozycji detalicznych,
 - b) stosowanie limitów koncentracji zaangażowań,
 - c) badanie stopnia przestrzegania wprowadzonych limitów i standardów postępowania (funkcja kontroli).

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Tabela 1. Limit kredytów zagrożonych

Limit	4,00%
Wartość ostrzegawcza	6,00%
Wartość krytyczna	10,00%

Tabela 2. Limit rezerwowania

Limit	35,00%
Wartość ostrzegawcza	33,00%
Wartość krytyczna	30,00%

Tabela 3. Limit odstępstw

Limit	0,50%
-------	-------

W obszarze ryzyka koncentracji Bank stosuje następujące limity:

Tabela 4. Koncentracje podmiotowe

Uznany kapitał	20 466 036,00
Limit łącznej kwoty dużych ekspozycji	300,00%
Limit łącznej kwoty istotnych ekspozycji	450,00%

Tabela 5. Limit koncentracji branżowych

Nazwa branży	Limit
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	500,00%
gastronomia	x
przetwórstwo przemysłowe	60,00%
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz,	x
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz (...);	x
budownictwo	x
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	100,00%
transport, gospodarka magazynowa	10,00%
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	x
informacja i komunikacja	x
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	x
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	70,00%
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	x
działalność w zakresie usług administrowania	12,00%
administracja publiczna i obrona narodowa	20,00%
edukacja	x
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20,00%
pozostała działalność usługowa	2,00%

Tabela 6. Limit koncentracji geograficznych

Nazwa powiatu	Limit
ciechanowski	200,00%
legionowski	2,00%
makowski	200,00%
mławski	100,00%
nowodworski	x
płoński	x
przasnyski	x
pułtuski	750,00%
warszawski	10,00%
wyszowski	x
miński	x
żuromiński	220,00%
sierpecki	x
żyrardowski	x
piaseczyński	50,00%
pozostałe powiaty	50,00%

Tabela 7. Limit koncentracji zabezpieczeń

Rodzaj zabezpieczenia	Limit
hipoteka mieszkalna	80,00%
hipoteka pozostała	140,00%
hipoteka rolna	450,00%
zastaw	x
przewłaszczenie	x
blokada środków	x
kaucja pieniężna	x
ubezpieczenie na życie	30,00%
pełnomocnictwo	5,00%
przelew/cesja wierzytelności	5,00%
poręczenie	30,00%
gwarancja BGK	X
weksel	150,00%

W obszarze ryzyka EKZH Bank stosuje następujące limity:

Tabela 8. Ustalony apetyt na ryzyko EKZH

<i>według wartości: kapitał + pozabilans</i>	
udział EKZH w portfelu kredytowym	65,00%
udział EKZH zagrożone w portfelu EKZH	2,00%
<i>według wartości: bilansowej brutto</i>	
udział EKZH w kredytach	65,00%
udział EKZH zagrożone w kredytach EKZH (wskaźnik EKZH zagrożonych)	2,00%

W obszarze ryzyka DEK Bank stosuje następujące limity:

Tabela 9. Ustalony apetyt na ryzyko DEK

<i>według wartości: kapitał + pozabilans</i>	
udział DEK w portfelu kredytowym	5,00%
udział DEK zagrożone w portfelu DEK	3,00%
<i>według wartości: bilansowej brutto</i>	
udział DEK w kredytach	5,00%
udział DEK zagrożone w kredytach DEK (wskaźnik DEK zagrożonych)	3,00%

Ryzyko operacyjne

Bank przy wyliczaniu wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę wskaźnika bazowego w związku z powyższym nie jest wymagane stosowanie podziału na linie biznesowe.

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce,
- na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- a) „mapę ryzyka operacyjnego”,
- b) testy warunków skrajnych,
- c) Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- d) samoocenę ryzyka.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje wskaźniki KRI:

Tabela 10. Wskaźniki KRI

Lp.	Nazwa i spis krytycznego wskaźnika KRI	Oczekiwany poziom	Wskaźnik tolerancji
Zasoby ludzkie			
1	Liczba nadgodzin w kwartale/średnie zatrudnienie w danym kwartale	30 h	30 h - 47 h
2	Liczba niezrealizowanych urlopów/liczbę urlopów - roczna	1573-ogólna liczba dni urlopu pracowników 975 - liczba dni urlopu wykorzystanego przez pracowników	30%
Systemy i procesy			
3	Przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujące zasilanie – wartość godzinowa w kwartale	0	0 h – 12 h
4	Kwota nadwyżek kasowych ponad saldo w kasie w kwartale	0	0
5	Błędy realizacji przelewów klientów realizowanych w Banku – stosunek liczby błędów realizacji przelewów w Banku/do wszystkich realizowanych przez klientów w kwartale	0	5
6	Awarie systemu bankowego w kwartale	0	0
Bankowość elektroniczna			
7	Dostępność bankowości elektronicznej-stosunek niedostępności bankowości elektronicznej do czasu jej dostępności skali kwartału	100%	3%
8	Dostępność bankomatów – ilość bankomatów niedostępnych/w ogólnej liczbie wszystkich bankomatów dostępnych w Banku w skali kwartału.	24h*90 dni=2160h x 9 bankomatów = 19440 100%	3%
9	Ilość skarg i reklamacji (kwartał)	0	0 - 5
10	Liczba poświadczeń (login i/lub hasło) zmienionych klientom w związku z incydentami naruszenia bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego (kwartał)	0	0

Incydenty bezpieczeństwa			
11	Zagrożenia ze strony złośliwego oprogramowania –dotyczy wszystkich aplikacji, programów, skryptów mających szkodliwe, przestępcze lub szkodliwe działanie – wartość liczbowa w kwartale.	0	0
12	Nieobecność kluczowych pracowników	100%	14 dni
13	Niedobory kasowe	0	0

Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- płynności bieżącej,
- płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie systemu limitów,
- monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

- nadzorcze miary płynności;
- limit wskaźnika LCR wynoszący 110%;
- limit wskaźnika NSFR wynoszący 111%;
- limity luki niedopasowania:

Tabela 11. Limity luki niedopasowania

do 1 m-ca	do 3 m-cy	do 6 m-cy	do 12 m- cy	powyżej 1 roku	powyżej 2 lat	powyżej 5 lat	powyżej 10 lat	powyżej 20 lat
Min 1,00	Min 0,9	Min 0,9	Min 0,8	Max 1,2	Max 1,2	Max 1,1	Max 1,1	Max 1,00

5) limity:

Tabela 12. Limity wewnętrzne

Limit	
udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	max. 15,00%

udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	max. 20,00%
udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	min. 105,00%
aktywa nieobciążone powiększone o zobowiązania pozabilansowe otrzymane / pasywa niestabilne	min. 100,00%
pasywa stabilne + fundusze własne / kredyty + majątek trwały	min. 100,00%

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank definiuje ryzyko stopy procentowej jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz bilansową wartość zaktualizowaną kapitału.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank wyróżnia następujące kategorie ryzyka:

- 1) ryzyko przeszacowania, wynikające z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 2) ryzyko bazowe, spowodowane niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych.

Pozostałe rodzaje ryzyka stopy procentowej tj. ryzyko krzywej dochodowości oraz ryzyko opcji klienta Bank uznaje jako nieistotne.

Bank przyjmuje, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest w najistotniejszym stopniu z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomierną skalą zmian wysokości poszczególnych stóp referencyjnych.

Bank nie posiada portfela handlowego, wyznacza poziom ryzyka stopy procentowej tylko dla produktów zaliczanych do portfela niehandlowego.

Bank nie stosuje oprocentowania dla udzielonych a niewykorzystanych pozycji pozabilansowych oraz nie posiada oprocentowanych przyznanych linii kredytowych, tym samym (za wyjątkiem badania wpływu ryzyka płynności na poziom ryzyka stopy procentowej) pozycje te są wyłączone z przeprowadzanych pomiarów poziomu ryzyka stopy procentowej.

Celem ograniczania ryzyka stopy procentowej Bank wprowadził szereg limitów, pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

Tabela 13. Limity ograniczające poziom ryzyka stopy procentowej (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b.)

1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	25,00%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	15,00%
3	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2,00%
4	Limit maksymalnego udziału sumy luk w przedziałach przeszacowania powyżej 12 miesięcy w relacji do funduszy własnych	15,00%

Tabela 14. Dodatkowe limity niewymagane (przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p.b., w odniesieniu do funduszy własnych)

1	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	17,00%
2	Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	15,00%

Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego;
- szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- ocenę współczynników kapitałowych,
- ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W obszarze ryzyka kapitałowego Bank stosuje następujące limity:

Tabela 15. Maksymalne poziomy poszczególnych, istotnych rodzajów ryzyka bankowego, wyrażone wielkością alokowanych funduszy własnych - limity alokacji kapitału

		% funduszy własnych
1	na ryzyko kredytowe	47,00%
a)	kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe	45,00%
b)	dodatkowy wymóg kapitałowy	2,00%
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitu dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko kredytowe		
2	na ryzyko operacyjne	7,00%
a)	kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe	7,00%
b)	dodatkowy wymóg kapitałowy	0,00%
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitu dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko operacyjne		
3	na ryzyko koncentracji	0,00%
4	na ryzyko płynności	0,00%
5	na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym	1,00%
6	na ryzyko kapitałowe	0,00%

W limitach alokacji kapitału, Bank nie wymienia limitu na ryzyko braku zgodności, pomimo uznania tego ryzyka za istotne, ze względu na fakt, że ryzyko braku zgodności jest pokryte przede wszystkim regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Tabela 16. Profil ryzyka Banku

Rodzaj ryzyka		Wartość % w stosunku do kapitału wewnętrznego
1	ryzyko kredytowe	40,98%
2	ryzyko operacyjne	6,06%
3	ryzyko koncentracji	0,00%
4	ryzyko stopy procentowej w portfelu kredytowym	0,00%
5	ryzyko płynności	0,00%
6	ryzyko kapitałowe	0,00%

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej nie zajmowali stanowisk dyrektorskich w organach innych podmiotów.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Rada Nadzorcza Banku powoływała Członków Zarządu zgodnie z przepisami prawa. Członkowie Zarządu podlegali ocenie kwalifikacji uwzględniającej doświadczenie, reputację oraz kwalifikacje zgodnie z następującymi procedurami wewnętrznymi:

- 1) „Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu w Banku Spółdzielczym w Pułtusk”,
- 2) „Regulamin działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Pułtusk”.

Zebranie Przedstawicieli powoływało Członków Rady Nadzorczej zgodnie z przepisami prawa. Członkowie Rady Nadzorczej podlegali ocenie odpowiedniości, uwzględniającej kwalifikacje, doświadczenie i reputację zgodnie z następującymi procedurami wewnętrznymi:

- 1) „Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej, członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Pułtusk”,
- 2) „Regulamin działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Pułtusk”.

Zebranie Przedstawicieli dokonało pozytywnej oceny wszystkich Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku na dzień 31.12.2018 roku funkcjonuje Komitet Kredytowy, który realizuje zadania opisane w „Regulaminie działania Komitetu Kredytowego w Banku Spółdzielczym w Pułtusku”.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- 2) profilu ryzyka;
- 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- 4) wyników testów warunków skrajnych;
- 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Raporty

Opracowane analizy dotyczące poszczególnych rodzajów ryzyka oraz adekwatności kapitałowej, przekazywane są Zarządowi według poniższych zasad:

- 1) w cyklach miesięcznych Zarząd otrzymuje analizę ryzyka płynności, stopy procentowej i kredytowego - w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą ww. analizy,
- 2) w cyklach kwartalnych Zarząd otrzymuje następujące analizy:
 - a) struktura ryzyka kredytowego w zakresie testów warunków skrajnych, ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych lub przekazanych do windykacji, raport odstępstw od przyjętych standardów kredytowych,
 - b) ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
 - c) z zakresu ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
 - d) z zakresu zarządzania ryzykiem koncentracji,
 - e) z zakresu adekwatności kapitałowej,
 - f) z zakresu ryzyka operacyjnego,
 - g) z zakresu ryzyka braku zgodności,
- w terminie do 30 dnia po zakończeniu kwartału, którego dotyczy analiza.
- 3) w cyklach rocznych Zarząd otrzymuje
 - a) testy scenariuszowe, polegające na pomiarze wpływu zmian parametrów makroekonomicznych w terminie do końca I kwartału roku następującego po roku, którego dotyczą analizy,
 - b) weryfikację przyjętych procedur w zakresie zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową, w tym limitów, testów warunków skrajnych, planów awaryjnych itp.

Zarząd, uwzględniając dane uzyskiwane od komórek organizacyjnych składa Radzie Nadzorczej sprawozdanie w zakresie poziomu każdego rodzaju ryzyka występującego w Banku oraz adekwatności kapitałowej na każdym planowanym posiedzeniu Rady Nadzorczej.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Tabela 17. Budowa funduszy własnych

Wyszczególnienie		Wartość (zł)
Kapitał podstawowy Tier I		20 466 035,75
1	Fundusz udziałowy	1 323 300,00
2	Kapitał rezerwowy	19 014 154,74
3	Skumulowane inne całkowite dochody	128 581,01
Kapitał dodatkowy Tier I		0,00
Kapitał własny Tier II		0,00
Razem Fundusze własne		20 466 035,75

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

Kapitał Tier I Banku obejmuje:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy,
Bank wykazuje w funduszach własnych w ramach funduszu udziałowego bezpośrednio udziały opłacone do dnia 28.06.2013 roku.
 - b) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - c) kapitał rezerwowy.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II

Bank na dzień 31.12.2018 roku nie posiadał instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier I i kapitału Tier II.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 55%. Na datę informacji relacja wynosiła 47%.

W 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Tabela 18. Kategorie ekspozycji kredytowych.

Kategoria	Wartość aktywów ważonych ryzykiem w tys. zł	Wymóg kapitałowy w tys. zł
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 545	124
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	436	35
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	290	23
ekspozycje wobec instytucji	0	0
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	23 123	1 850
ekspozycje detaliczne	7 803	624
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	63 104	5 048
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 401	112
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	0	0
ekspozycje kapitałowe	1 657	133
inne pozycje	2 291	183
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		8 132

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego

Tabela 19. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego.

Ryzyko	Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł
kredytowe	8 132
operacyjne	1 241
RAZEM	9 373

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności wymagalne, które nie zostały spłacone w terminie spłaty, ustalonym w umowie kredytowej (dotyczy rat lub całej należności) lub na skutek wypowiedzenia umowy w całości lub w części przez Bank.

Należności zagrożone (z rozpoznaną utratą wartości) to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka: poniżej standardu, wątpliwe i stracone, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzył rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe i odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi, które zaliczał w ciężar kosztów. Przy ustalaniu skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe Bank wykorzystywał dwa niezależne kryteria:

- 1) terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) sytuację ekonomiczno - finansową dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Rezerwy celowe na ryzyko kredytowe, związane z ekspozycjami kredytowymi stanowiącymi należności z tytułu kredytów i pożyczek detalicznych, zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” Bank tworzył w wysokości co najmniej 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

Na ekspozycje kredytowe zaklasyfikowane do kategorii „pod obserwacją” oraz grupy „zagrożonych” Bank tworzył na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, rezerwy celowe w wysokości minimalnej, określonej w Rozporządzeniu.

- 1) 1,5% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „pod obserwacją”,
- 2) 20% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „poniżej standardu”,
- 3) 50% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „wątpliwe”,
- 4) 100% podstawy tworzenia rezerw – w przypadku kategorii „stracone”.

Korekty wartości z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku obejmowały wartości utworzonych rezerw celowych, odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi oraz nierozliczone prowizje (ESP).

Stan i zmiana rezerw celowych w 2018r.:

- 1) Saldo początkowe = 2 290 965,40zł
- 2) Zwiększenia rezerw (+) = 1 700 371,00zł
- 3) Zmniejszenia rezerw (-) = 1 414 492,10zł
- 4) Wykorzystanie (-) = 14 613,49zł
- 5) Saldo końcowe = 2 562 230,81zł.

Stan odpisów aktualizujących z wyłączeniem rezerw celowych w 2018 r.:

- 1) Saldo początkowe = 491 468,19zł
- 2) Zwiększenia rezerw (+) = 1 385 458,11zł
- 3) Zmniejszenia rezerw (-) = 1 192 141,75zł
- 4) Wykorzystanie (-) = 4 368,83zł
- 5) Saldo końcowe = 680 415,72zł

2. Klasy ekspozycji kredytowych, w tym klasy istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

Tabela 20. Klasy ekspozycji kredytowych.

Kategoria ekspozycji	Wartość tys. zł	Czy kategoria jest istotna?
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 177,89	NIE
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	31 156,60	NIE
ekspozycje detaliczne	13 359,90	NIE
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	84 484,52	TAK
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 003,54	TAK

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

Tabela 21. Podział ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.

Nazwa regionu	Wartość kredytów (WBB w tys. zł)
ciechanowski	14 774,80
legionowski	27,73
makowski	17 554,25
mławski	8 495,26
nowodworski	10,43
płoński	202,74
przasnyski	1 344,78
pułtuski	51 184,09
warszawski	474,82
wyszkowski	135,10

miński	74,06
żuromiński	19 582,30
sierpecki	277,30
piaseczyński	3 111,18
pozostałe powiaty	3 463,90

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

Tabela 22. Podział ekspozycji kredytowych na branże.

Nazwa branży	Wartość kredytów (WBB w tys. zł)
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	72 769,19
gastronomia	33,91
przetwórstwo przemysłowe	7 468,19
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz (...)	764,07
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	11 834,16
transport, gospodarka magazynowa	192,20
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 471,26
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 557,56
działalność w zakresie usług administrowania	17,59
administracja publiczna i obrona narodowa	2 467,71
edukacja	190,70
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 039,60
pozostała działalność usługowa	115,29

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

Tabela 23. Podział ekspozycji kredytowych wg terminów zapadalności.

Termin zapadalności	Wartość kredytów (wartość nominalna w tys. zł)
do 1 miesiąca	3 211,05
1 – 3 miesięcy	3 527,95
3 – 6 miesięcy	5 747,20
6 – 12 miesięcy	9 464,99
1 rok – 2 lat	14 468,99
2 lata – 5 lat	29 459,12
5 lat – 10 lat	27 386,65
10 lat – 20 lat	12 366,61
powyżej 20 lat	439,83
bez określonego terminu	15 017,10

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla regionów geograficznych i branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla regionów geograficznych przedstawia się następująco:

Tabela 24. Podział ekspozycji zagrożonych na regiony geograficzne.

Nazwa regionu	Wartość kredytów zagrożonych (WBB w tys. zł)
ciechanowski	463,83
makowski	335,52
pułtuski	3 086,85
warszawski	24,98
żuromiński	217,90

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla branż przedstawia się następująco:

Tabela 25. Podział ekspozycji zagrożonych na branże.

Nazwa branży	Wartość kredytów zagrożonych (WBB w tys. zł)
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1 635,8
przetwórstwo przemysłowe	459,79
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	1 876,83
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	24,98
działalność w zakresie usług administrowania	5,56

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym (w tys. zł)

Tabela 26. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych.

Kategoria	Saldo początkowe		Saldo końcowe	
	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki
Poniżej standardu	223,65	1,34	167,42	0,71
Wątpliwe	62,44	0,01	97,03	5,99
Stracone	1 861,54	489,88	2 135,54	673,47

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

Tabela 27. Pomniejszenia podstawy rezerw celowych.

Rodzaj zabezpieczenia	Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych (tys. zł)
-----------------------	--

Hipoteka na nieruchomości	615,0
---------------------------	-------

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank w 2018 roku nie korzystał z usług zewnętrznej firmy ratingowej.

VIII. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1 240 936 zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2018 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

Tabela 28. Bazylejska macierz ryzyka operacyjnego - 2018 r.

Klasa zdarzeń	Limit (% podstawowego wskaźnika BIA)	Wartość (zł)	Stopień realizacji
Oszustwa wewnętrzne	0	0	x
Oszustwa zewnętrzne	0	0	x
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	2%	0	x
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0,5%	0	x
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	0,5%	0	x
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	3%	27 271,20	73,33%
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1%	0	x

IX. Ekspozycje kapitałowe

Tabela 29. Ekspozycje kapitałowe.

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa (w tys. zł)
Akcje Banku Zrzeszającego	1 554,58
Udział w TUW Poznań	0,40
Udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony	1,00
Bankowe Papiery Wartościowe SGB Bank S.A.	100,77

X. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 57,93% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 239,74 tys. zł.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmniejsza bilansową wartość kapitału o 1,2%.

XI. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Zgodnie z określoną w § 29 ust. 2 Rozporządzenia zasadą proporcjonalności i przeprowadzoną przez Bank oceną kryteriów jakościowych i odpowiednich kryteriów ilościowych określonych w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014 (propozycja sposobu dokonania oceny kryteriów została opracowana i dołączona do projektu przedmiotowej regulacji) przez osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku, rozumie się wyłącznie członków Zarządu, związanych z Bankiem umową o pracę, ponieważ:

- 1) Bank jest działającą na rynku lokalnym spółdzielnią, która nie jest znaczącą jednostką pod względem rozmiaru działalności i ryzyka związanego z prowadzoną działalnością oraz funkcjonującą w Banku struktury organizacyjnej;
- 2) Bank działa na terenie województwa mazowieckiego, zgodnie ze Statutem;
- 3) decyzje w zakresie inwestycji w instrumenty finansowe i kapitałowe oraz decyzje kredytowe powyżej 30 000,00 zł pojedynczej ekspozycji i 100 000,00 zł ogólnego zaangażowania są podejmowane tylko przez Zarząd;
- 4) Zarząd ustala limity ograniczające narażenie Banku na ryzyko oraz decyduje o profilu podejmowanego ryzyka;
- 5) oprocentowanie depozytów jest ustalane uchwałą Zarządu Banku, toteż pracownicy posiadający kompetencje w sprawie przyjmowania wkładów pieniężnych płatnych na każde żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu nie posiadają istotnego wpływu na profil ryzyka; możliwość indywidualnego podwyższania oprocentowania (stopa negocjowana) należy do kompetencji Zarządu;
- 6) Bank nie posiada portfela handlowego;
- 7) Bank korzysta z regulacji produktowych opracowywanych przez Bank Zrzeszający, co w efekcie minimalizuje ryzyko braku zgodności w zakresie usług i produktów świadczonych przez Bank;
- 8) Bank w przypadku regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem korzysta z regulacji opracowywanych przez Spółdzielczy System Ochrony SGB – jednostkę zarządzającą, której głównym zadaniem jest podejmowanie działań mających na celu kontrolę dokonywaną w oparciu o odpowiednie i jednakowo zorganizowane mechanizmy monitorowania i klasyfikowania ryzyka i ograniczanie ryzyka Uczestników Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, w tym ryzyka podejmowanego przez Bank oraz wykonywanie audytu wewnętrznego Banku.

Zgodnie z „Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Pułtusku” częścią zmienną wynagrodzenia jest wyłącznie premia roczna, przyznawana na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu dokonywanej przez Radę Nadzorczą.

Kryteriami oceny efektów pracy to m.in.:

- 1) jakość portfela kredytowego,
- 2) wynik realizacji planu finansowego Banku,
- 3) realizacja przyjętej strategii (kierunków działania).

Podstawą oceny dokonanej w danym roku są wyniki za 3 lata poprzedzające dokonywanie oceny.

Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu Banku. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznania premii rocznej i jej wysokości dla poszczególnych członków Zarządu w przypadku oceny pozytywnej.

Premia roczna nie jest przyznawana w przypadku:

- 1) negatywnej oceny pracy członka Zarządu;
- 2) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych;
- 3) o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy Prawo bankowe;
- 4) zagrożenia upadłością;
- 5) gdy członek Zarządu uczestniczył w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub był odpowiedzialny za takie działania;
- 6) nie spełnienia odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Tabela 30. Informacja na temat wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska istotne w Banku.

Wynagrodzenie	Członkowie Zarządu (w tys. zł)	Ilość
Wynagrodzenie stałe – zasadnicze	355,20	3
Wynagrodzenie zmienne – premia roczna	34,56	3
Wynagrodzenie zmienne – odprawa emerytalna	36,80	1

XII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:

- 1) zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - a) Zespół finansowo-księgowy i sprawozdawczości „wolnymi środkami” odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową;
 - b) Oddziały/Zespół rachunków bankowych/Zespół kredytów odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielanie kredytów;
- 2) zarządzanie ryzykiem, w ramach którego Zespół zarządzania ryzykami, analiz ekonomicznych i obsługi informatycznej odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem.

Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów. Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania. Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego. W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Miary płynności i wskaźnik LCR wg. 31.12.2018 r.

Tabela 31. Miary płynności i wskaźnik LCR.

Nazwa	Wielkość
M3 współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	3,31
M4 współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	2,02
LCR wewnętrzny wskaźnik (minimum depozytowe zaliczane do aktywów płynnych)	271%
NSFR wewnętrzny (kwartalnie)	184%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

Tabela 32. Luka płynności.

Przedział płynności	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy
Skumulowane aktywa	250 805,48	165 611,20	168 803,89
Skumulowane pasywa	67 161,25	34 456,51	35 342,37
Luka skumulowana	183 644,23	131 154,69	133 461,52

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania:

Tabela 33. Dodatkowe źródła finansowania.

Rodzaj	Kwota (zł)	Warunki dostępu
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	0	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	0	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 419 984	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	148 342 684	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- 2) przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,

- 3) nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- 4) znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- 5) konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- 6) wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- 7) niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- 8) niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- 9) ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- 1) ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- 2) różne terminy wymagalności depozytów,
- 3) różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- 1) stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- 2) systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- 3) lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- 4) przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- 5) utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- 6) określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;

- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów, dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIII. Dźwignia finansowa

Tabela 34. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni.

Lp.*	Pozycja	Kwota (w tys. zł)
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	286 506,41
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	6 012,01
7	Inne korekty	0,00
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	292 518,42

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

Tabela 35. Ujawnienie wskaźnika dźwigni.

Lp.	Pozycja	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	286 506,41
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	0

3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	286 506,41
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	12 822,12
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-6 810,11
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	6 012,01
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	20 466,04
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	292 518,42
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	7,00%

Tabela 36. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych).

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	286 506,41
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	286 506,41
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	1 851,07
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	2 467,71
EU-7	Instytucje	156 540,90
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	78 610,18
EU-9	Ekspozycje detaliczne	11 155,11
EU-10	Przedsiębiorstwa	26 113,86
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 370,98

EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego)	8 396,60
-------	---	----------

Tabela 37. Informacje jakościowe

	<p>Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej</p>	<p>Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego.</p> <p>Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.</p>
--	---	---

XIV. Kontrola wewnętrzna

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności

mechanizmów kontrolnych, matryce funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- a) skuteczności i efektywności działania Banku,
- b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- c) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- d) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniona jest:

- a) funkcja kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,
- b) Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- c) niezależna komórka audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez

drugą linię obrony odpowiada Zespół zarządzania ryzykami, analiz ekonomicznych i obsługi informatycznej oraz Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- a) celów systemu kontroli wewnętrznej,
- b) złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- c) liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- d) ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- e) zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- f) zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje ww. informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej oraz

wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem:

- a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- b) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- c) zapewnienia niezależności stanowiska ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,
- d) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

XV. Aktywa obciążone/nieobciążone

Tabela 36. Aktywa obciążone/nieobciążone

Lp.	Wyszczególnienie	31.12.2018 rok
		<i>wartość bilansowa (w tys. zł)</i>
1	Aktywa nieobciążone	150 908,59
	środki w kasie ponad pogotowie kasowe	1 480,32
	środki na rb w BZ (jeżeli nie ma autom. o/n)	14,94
	lokata "automatyczny" overnight	105,55
	lokaty w Banku Zrzeszającym	138 584,85
	środki na rachunku Minimum Depozytowego	10 722,93
2	Aktywa obciążone	0,00
3	Inne dodatkowe źródła finansowania	205 762,67
	pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 419,99
	lokata płynnościowa złożona przez BZ ze środków Minimum Depozytowego	148 342,68
RAZEM		356 671,26

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Pułtusku niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Banku Spółdzielczego w Pułtusku według stanu na 31 grudnia 2018 roku” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem, w tym zarządzania ryzykiem płynności, jak i systemu kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku oraz charakteru prowadzonej działalności.